

Hoe houd je de planten van de zwemvijver gezond?

Planten spelen een grote rol in de gezondheid van een zwemvijver. Vaak worden ze echter geconfronteerd met uitdagingen. Aangezien ze afhankelijk zijn van de voedingsstoffen die ze uit het water halen, is het belangrijk om ze optimaal bij deze taak te ondersteunen. Laat ze niet aan hun lot over.

Vooraf tijdens het tweede jaar kunnen de planten in de zwemvijver het wel eens moeilijk krijgen. Het reservevoedsel rond hun wortels is dan uitgeput, terwijl het microbiologische leven mogelijk nog niet op het gewenste niveau is en er nog weinig afvalstoffen in het water aanwezig zijn. Hierdoor krijgen de planten onvoldoende voedingsstoffen om optimaal te groeien. Toch hoeft je hier niet al te veel zorgen te maken, aangezien deze ingroeitijd nuttig en noodzakelijk is. Vanaf het tweede jaar verbetert alles, en meestal kan je in het derde jaar al rekenen op een weelderige groei en een sterker blad.

1. **KIJK DE FILTER NA**

Voor een gezonde groei van de planten en een optimale waterkwaliteit moet er voldoende water door de filterzone stromen. Om goed te zijn, dient het water van de zwembad vijver minstens drie keer per dag door deze zone te gaan. Vooral wanneer je werkt met hoogwaardige lava of andere geschikte substraten zal dit in het begin nog geen probleem zijn. In de herfst kunnen bladeren en ander groenafval dat tussen de filterplanten valt, verstoppingen veroorzaken, en dat zowel aan de oppervlakte als in het substraat. Regelmatig schoonmaken is daarom de boodschap. Het verwijderen van materiaal aan de oppervlakte kan je wellicht aan de eindklant zelf overlaten. Tegen het einde van de herfst, of eerder bij het aanvangen van de winter, vergt dit wat meer inspanning. Zodra de bovengrondse delen van de planten dreigen af te sterven, moet je ze verwijderen om grote verstoppingen te voorkomen.

2. **GOED GESNOEID**

Het wegsnoeien van oude en dode plantendelen voorkomt de vorming van slib, compostering en daarmee ook een overvloed aan voedingsstoffen. Bovendien verwijder je op deze manier eveneens de fosfaten die zich in de bladeren en stengels hebben opgehoopt. Snoei de planten af tot enkele centimeters boven de waterspiegel, zodat er nog steeds luchttoevoer mogelijk is naar de wortels. Planten die bijdragen aan een mooi winterbeeld of dienen als nestplaats voor nuttige insecten en andere dieren laat je natuurlijk liever staan. Stel het werkje in elk geval zo lang mogelijk uit. Niet alleen omdat sommige planten zelfs zonder het loof blijven filteren, maar ook omdat de wortelactiviteit vaak doorgaat tot diep in de winter. Bovendien doen de kale twijgen dienst als een soort vangnet dat veel van de inwaaiende herfstbladeren tegenhoudt. Heeft er zich ondertussen ijs gevormd op de vijver? Dan maakt dit het opruimen juist gemakkelijker en efficiënter. Je kunt namelijk moeiteloos maaien zonder dat er iets in het water terechtkomt. Is het water nog niet bevroren? Dan zal je helaas met de laarzen te werk moeten gaan.

3. **HET GRONDIGE WERK**

Op een gegeven moment zal je de planten iets grondiger moeten bijsturen. Sommige planten groeien namelijk zo dicht op elkaar dat er nauwelijks nog ruimte is voor waterdoorstroming. Wat er dan moet gebeuren, kan je vergelijken met het verjongen van een plantenborder op het droge. Ook hier verwijder je de planten, deel je ze, gooi je oude delen weg en behoud je de vitale stukken als nieuw plantmateriaal. Dit is geen klus voor in het voor- of najaar, de beste periode om dit te doen is midden in de zomer. Augustus is zowat de ideale maand, omdat je dan kan rekenen op een snelle herstart van de planten, wat goed is voor een verbeterde filterkwaliteit. Help eventueel het 'reboosten' door een kleine hoeveelheid bacteriën toe te voegen. Tip: werk ineens ook de bovenste 10 à 20 cm van het substraat grondig los of overweeg het te vervangen. Het is zelden nodig om al het substraat te vervangen. Zelfs na meer dan 20 jaar zal er in de diepere lagen nauwelijks verzadiging zijn.

4. LEVE DE VARIATIE

Wanneer je de plantenborder verjongt, is dit evenzeer een uitstekende kans om te experimenteren met een bredere diversiteit aan planten. Hoewel sommige zwemvijvers prima gedijen met slechts één plantensoort, zoals de veelgebruikte gele lis (*Iris pseudacorus*), is het verstandiger om op safe te spelen en verschillende plantensoorten met elkaar te combineren. Sommige planten zijn in staat om de leftovers van andere planten op te nemen en te verwerken. Een goed voorbeeld hiervan is beekpunge (*Veronica beccabunga*) die beter dan welke andere plant ook zware metalen uit het zwemwater kan halen. Tegelijkertijd maakt diversiteit de filterzone sterker. Er kan altijd een plaag optreden die een bepaalde plant target. Het zal niet de eerste keer zijn dat gele lis bedreigt wordt door bladvlekkenziekte of de irisboorruips. Diversiteit zorgt ervoor dat je plantenfilter niet meteen in gevaar komt wanneer dit gebeurt. Zorg er wel voor dat de eenzaadlobbige planten in de meerderheid zijn, omdat ze langer en intensiever filteren.

5. EEN 'VITAMINEKUUR' DOET WONDEREN

Als de planten ook na het tweede jaar nog zwak presteren, is de kans groot dat ze nog steeds een tekort aan voedingsstoffen hebben. Als ze voldoende water krijgen om te filteren in hun wortelzone, zal de balans van het water wellicht in onevenwicht zijn. Zelfs als alle waarden, van GH tot KH en pH, in orde lijken te zijn, kunnen algen of groen water duiden op een overschot aan voedingsstoffen. Volgens de 'Wet van Liebig', bedacht door Justus von Liebig (1803 – 1871) in de bemestingsleer, kan een plant nooit meer opnemen van bepaalde voedingsstoffen dan het equivalent van de voedingsstof die het minst aanwezig is. Is er weinig stikstof en veel fosfaat, dan blijkt dat het fosfaat ook niet opgenomen wordt door de planten. In de meeste gevallen is dit probleem op te lossen door wat extra te bemesten. Het gebruik van meststofkorrels en andere middeltjes die je onder water moet toepassen kunnen we echter afraden. Ze verrijken het water teveel wat kan leiden een explosieve algengroei. Het is een beter idee om bladvoeding over de plantenzone te nevelen. Daarenboven wordt deze bladvoeding sneller opgenomen en de planten. Twee middelen die het probleem meestal oplossen zijn biologische stikstofvoeding (bijvoorbeeld Makro Fit) en een combinatie van sporenelementen en biostimulator.

6. BLADLUIZEN AANPAKKEN

Ook filterplanten krijgen wel eens ongewenst bezoek, vooral tijdens lange droge periodes kunnen (water-)planten aangetast worden door bladluizen. Het gebruik van insecticiden, zelfs ecologisch verantwoorde, zijn zowel voor de gezondheid van de zwemmers als om het biologisch evenwicht in balans te houden uit den boze. Wat je wel kan doen is de planten besproeien met een krachtige waterstraal, en dit gedurende enkele opeenvolgende dagen te herhalen. Hiermee zullen niet alle luizen verdwijnen. Er bestaan zeker vasthoudende exemplaren en luizen die vanuit het water weer tegen de planten opklimmen. Gelukkig neemt hun aantal op deze manier dag na dag af, mede dankzij natuurlijke vijanden. Vogels en amfibieën dragen van nature bij aan de bestrijding van bladluizen. Als je insecten wilt aantrekken die luizen eten, zoals solitaire bijen en sluipwespen, overweeg dan het plaatsen van een insectenhotel in de buurt van de zwemvijver